શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્‌જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્‌જ્ઞાન પ્રવેશિકા

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર ____ ૧૦ ગામ માર્ચ - 2022

વિદ્યાર્થીનું નામ ____

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	કરંબો
(૨)	સ્વાર્થી
(૩)	સમકિત
(૪)	સ્વલિંગ
(૫)	નિગોદ
(૬)	પુરિમુઢ
(૭)	સ્મરણ
(૮)	શિવયાત્રા
(૯)	આત્મબળ
(૧૦)	ગૌણ
(૧૧)	ચોવિહાર
(૧૨)	લક્ષ્ય
(૧૩)	એકેન્દ્રિય
(૧૪)	નવનીત
(૧૫)	ગોળ
(૧૬)	ઉનાળ
(૧૭)	ચોમાસા / વરસાદ
(૧૮)	કર્માનુસાર
(૧૯)	સગમ દેવ
(૨૦)	મોક્ષ નગરી

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	કોશાંબી
(૨)	પ્રવચનો
(૩)	સમ્યગ દર્શન
(૪)	સ્થાનદાન
(૫)	અવલેહી
(૬)	યોનિ
(૭)	પરોપકાર
(૮)	ધનાવહશેઠ
(૯)	ધર્મ
(૧૦)	અધર્મ
(૧૧)	ડાંસ
(૧૨)	શ્રીશાંતિસૂરિ
(૧૩)	જગડુશા
(૧૪)	ભરત મહારાજા
(૧૫)	અનાહાર

(૫)	કહ્યા છે
(૬)	ચંદનબાળા
(૭)	નારક
(૮)	સાધુ
(૯)	નપુંસક
(૧૦)	કપિલ વગેરે
(૧૧)	સાગર માં
(૧૨)	વચનો
(૧૩)	ગણધરો
(૧૪)	ગાય
(૧૫)	ભયંકર
(૧૬)	માત્ર / પણ
(૧૭)	તિર્યંચ
(૧૮)	ભાવથી
(૧૯)	અનેક
(૨૦)	ભટકશે

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	લોભ
(૨)	યોનિ
(૩)	સ્થિતિ
(૪)	અનાગત કાળ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૬	(૬)	૧
(૨)	૯	(૭)	૨
(૩)	૭	(૮)	૧૦
(૪)	૮	(૯)	૪
(૫)	૩	(૧૦)	૫

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૧૫
(૨)	૬૭
(૩)	૨૦
(૪)	૧૦
(૫)	૧૮
(૬)	૨૨૯
(૭)	૧૪
(૮)	૯૮%
(૯)	30
(૧૦)	૪૫૧૪

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	✓	(૧)	૧૦
(૨)	×	(૨)	૧૭
(૩)	×	(૩)	૧૧
(૪)	✓	(૪)	૨૫
(૫)	✓	(૫)	૧૪
(૬)	×	(૬)	૮
(૭)	✓	(૭)	૧૯
(૮)	×	(૮)	23
(૯)	×	(૯)	૧3
(૧૦)	✓	(૧૦)	૭

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____ તપાસનારની સહી ____

પ્રશ્ન - ૮ કૌશાંબી નગરી, જ્યાં શતાનિક રાજા હતા તથા મૃગાવતી રાણી હતી, ત્યાં ચરમ તીર્થપતિએ અભિગ્રહ

૧. કર્યો કે દ્રવ્યથી સૂપડાના ખૂણામાં રહેલા અડદના બાકુળા, ક્ષેત્રથી વહોરાવનારનો એક પગ ઉંબરની અંદર તથા એક પગ બહાર હોય, કાલથી સર્વ ભિક્ષાચરો ભિક્ષા લઈ નિવૃત્ત થયા હોય ત્યારે, અને ભાવથી વહોરાવનારી રાજપુત્રી હોય, દાસીપણાને પામેલી હોય, તેનું મસ્તક મુંડાવેલ હોય, પગમાં બેડી હોય, રૂદન કરતી હોય અને અઠ્ઠમ તપવાળી હોય એવી કુંવારી સ્ત્રી વહોરાવે તો જ વહોરવું નહીં તો ઉપવાસી રહેવું.. પોષવદ એકમે પ્રભુ કૌશાંબી માં આવ્યા તેજ દિવસે આવો કઠીન અભિગ્રહ લીધો..પછી રોજ ભિક્ષા સમય વીતી ગયા બાદ પ્રભુ ભિક્ષાર્થે નગરીમાં જતા.. પણ અભિગ્રહ પુરો ન થવાના કારણે દરરોજ ભિક્ષા લિધા વિના જ પાછા ફરતા - પાંચ માસ ને પચ્ચીસ દિવસ પછી ચંદનબાળાના વહેરાવ્યા પછી પ્રભુનો અભિગ્રહ પૂર્ણ થયો..

૨. પાપથી પાછા હટવા.. તથા તન-મનને સંયમમાં લાવવા.. બધા કર્મની નિર્જરા કરવા.. વિવિધ પ્રકારના તપ શાસ્ત્રકાર મહર્ષિઓએ જણાવ્યા છે.. તપ ને શાતા અને સમતા પૂર્વક કરવા માટે મનોબળ અને આત્મબળ ને કેળવવાની આવશ્યકતા છે.. એ મનોબળ તથા આત્મબળની વૃદ્ધિ માટે પચ્ચક્ખાણ અતિ-અતિ આવશ્યક છે..શાસ્ત્રો પ્રમાણે પચ્ચક્ખાણ વિનાનું તપ ફળદાયી નથી.. ~~[illegible]~~ પચ્ચક્ખાણ વિનાના તપથી અતિઅલ્પ ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે.. અને માટે જ તપ સાથે પચ્ચક્ખાણ અનિવાર્ય છે.. શાસ્ત્રોમાં ઘણા તપો બતાવામાં આવ્યા છે તથા એ તપમાં સમતા રાખવા માટે તથા તપમાં આંતરિક શક્તિ રહે અને તપ ભાવથી થાય માટે પચ્ચક્ખાણ લેવું અતિ આવશ્યક છે..

૩. જે વ્યક્તિએ લક્ષ્ય બાંધી લીધું હોય, એની ક્રિયા ભલે વિપરીત હોય પણ એ લક્ષ્યથી જરાયે વિચલીત ન થાય. એ વાતને સમજવા માટે આનંદઘનજી મહારાજની સજ્ઝાય નો દાખલો Perfect છે.. એમના સજ્ઝાયનો અર્થ છે કે ગાયો ભલે પેટભરવા વનોમાં જાય.. ચારે બાજુ ફરે પણ એમનું ચિત્તનો પોતાના વાછરડામાં જ હોય છે. બેનો ભલે પાણી ભરવા જાય, હસી મજાક કરે પણ એમનો ચિત્ત પોતાના બેડામાં જ હોય.. તેમજ જુગારીનો ચિત્ત જુગારમાં જ ચોંટેલું હોય છે..એવી જ રીતે આપણે આપણી સર્વ વ્યવહારીક ક્રિયાઓ કરતા હોઈએ પણ જો આપણને આપણું લક્ષ સમજાઈ ગયું હોય..પ્રાપ્ત થઈ મજબૂત થઈ ગયું હોય તો સર્વ ક્રિયાઓ કરતી વક્તે એમાં રસ ન હોય.. આપણું મન લક્ષ્ય પ્રાપ્તિ તરફ જ દોડતું હોય.. આ લક્ષ્યનો મહત્ત્વ સમજવા આનંદઘણની સજ્ઝાય મહત્ત્વની છે..

૪. શ્રદ્ધા અને સમર્પણ સાથે આત્મવીર્ય ફોરવી ઘણા જીવો મોક્ષસુખને પામ્યા.. અને એજ પરંપરને કાયમ રાખવા ના હેતુથી શાંતિસૂરીશ્વર મ.સા ઉપદેશે કે આપણા આજના વિકૃતરૂપને જ ન બતાવતાં જીવ-વિચારમાં પરમાત્માના વચનની આલંબને જીવ કેવા સ્વરૂપને પામી શકે છે એની પણ સમજણ મુક્ત જીવોનું સ્વરૂપ બતાવી આપણને આપી છે.. જીવની શિવયાત્રાનું પ્રબળ આલંબન સર્વજ્ઞ ભગવંતના વચનો છે..આ વચનોનું આલંબન લેનાર સૌ ભવ્ય સંસારી જીવો સર્વ જંજીરોમાંથી સ્વયંના આત્માને મુક્ત કરી લાખો યોજન દૂર સિદ્ધશિલાની ઉપર સ્વયંના શાશ્વત ધામમાં સ્વ આત્માને પરમાત્મા બનાવી સિદ્ધાત્મા બનાવી સદાકાળ માટે સ્થિર કરી શકે છે.. "શાશ્વત અનંત સુખમાં રમી શકે છે. એમ ઉપદેશી કહે છે કે આ જીવવિચાર આપણા મંગલમય વૈરાગ્યનું કારણ બને માટે શુભ મંગલ કામના -

૫. શાસ્ત્રોમાં જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, બંધ, મોક્ષ આ નવતત્વો બતાવામાં આવ્યા છે.. આ નવેનવ તત્વને જીવ જ્યારે જાણે છે સમજે છે ત્યારે સંપૂર્ણ વિશ્વના સ્વરૂપની અને મોક્ષમાર્ગની યથાર્થ જાણકારી એને પ્રાપ્ત થાય છે.. કારણ આ ૯ તત્વો આ જગતનો સાર છે.. આ તત્વો જાણ્યા પછી હવે એને ક્યાંય જવાની જરૂર જણાતી નથી જ્ઞાનનો અખુટ ખજાનો જીવને અહીંજ મળી જાય છે.. એટલું જ નહીં પણ આ જ્ઞાન પ્રત્યેનું એનું બહુમાન પણ એટલું જ ઉત્કૃષ્ટ હોય છે.. આવું જ્ઞાન.. આવી સમજણ.. આવી સૂક્ષ્મતા બીજે ક્યાંય મળવી સંભવિત જ નથી.. અને એવું જે સાધક જાણે છે માને છે, એ સમ્યક્ત્વનો સ્વામી છે - અને શાસ્ત્રોમાં તો કહેલ છે કે આ તત્વો ને જો